

[Gustav Pedersen.]

tilfælde har kunnet være Tale om monopolagtige Forhold eller en Indflydelse paa Priserne, der skyldes en særlig begunstiget Stilling, en særlig Magt, skabt ved Vareknaphed og Herredømme over Varemarkedet.

Jeg paaistaar ikke, at dette ikke kan være Tilfældet, saa lidt som nogen kan hævde, at det vil være umuligt, at der opstaar endog ret høje Avancer, selv hvor Prisdannelsen sker paa fuldkommen frit Grundlag. Paa den anden Side vil jeg mene, at det ogsaa er meget lidt sandsynligt, at der slet ikke skulde have været Forhold eller Tilfælde, hvor Prisdannelsen er sket paa et saadant Grundlag, at der kunde have været Anledning til at gribe ind og varetage de samfundsmæssige Interesser. Saaledes som Forholdene har udviklet sig, vil jeg mene, at der Tid efter anden har været Situationer, hvor det kunde have været paakrævet at have en Institution, der kunde gribe regulerende ind. Jeg vil samtidig understrege, at det ved en Lovgivning af denne Art ikke kan være afgørende, om det er et stort eller mindre stort Antal Sager, det drejer sig om. Det afgørende maa være, om der i visse Tilfælde har været Anledning til i Samfundets Interesse at faa grebet ind gennem en Institution. Dertil kommer, at den Tid, der er forløbet, med Hensyn til Prisforholdene har været anderledes, end den Fremtid, vi kan overse, tegner til at blive. Fra 1931 fremefter havde man endnu Vareoverflod som det mest afgørende Træk i Erhvervslivet. Det maatte selvsagt øve Indflydelse paa Prisdannelsesforholdene, ikke blot reelt, men ogsaa psykologisk. Angsten for ikke at faa sine Varer afsat var langt mere fremherskende end Angsten for utilstrækkelig Forsyning; derfor maatte denne Periode i det store og hele give Prisdannelsesforhold, hvor der ikke kunde være Anledning til at gribe ind.

Der har været Undtagelser, men det har vel nok været Regelen, at det var Overflod, der i det store og hele beherskede Kalkulationerne med Hensyn til Priser baade for Engros- og Detailhandelen. Dette Forhold kan man imidlertid ikke vente vil fortsættes i den kommende Tid. Der er allerede nu adskillige Steder Tegn paa Vareknaphed. Paa forskellige Omraader er det vanskeligt at skaffe tilstrækkelige Varemængder frem, og der er ingen Grund til at tro, at denne Situation ikke vil udvikles i den kommende Tid; der meldes jo snart her og snart der om ret voldsomme Prisstigninger, fordi der ikke er det fornødne Kvantum Varer til Stede. Derfor vil jeg mene,

at det vilde være fuldkommen urimeligt paa nuværende Tidspunkt at lade Loven udløbe uden at erstatte den med en ny Lov, der er mere effektiv, bedre i Stand til at løse den Opgave, der er stillet.

Jeg er jo nok klar over, at der fra enkelte Steder vil fremkomme den Paastand, at den Risiko for ekstraordinære Prisstigninger, der ligger i Tiden, er skabt af Valutacentralen, altsaa med andre Ord, at man gennem den ene Lovs Indgreb i Erhvervslivet skaber en Forudsætning for den næste Lovs deraf følgende Indgreb. Til denne Paastand vil jeg gerne bemærke, at uanset med hvilke Midler vi foranledigede de mindre Køb af Varer og Raastoffer, vilde Mangelen i alle Tilfælde være til Stede, og der er jo ikke noget Menneske, der tør tro, at den fuldkommen frie Handel i den nærmeste Fremtid vil blive et aktuelt Spørgsmaal. Altsaa, uanset med hvilke Midler vi foranlediger Begrænsning af Varetilførsler af forskellig Art, vil Begrænsninger fremkomme og dermed give Mulighed for at udnytte Vareknaphed til Prisdannelser af en saadan Karakter, at de er samfundsskadelige, eller give en Mulighed for Sammenslutninger med monopolagtige Priser som Formaal. Derfor finder jeg ikke, at der kan være nogen Tvivl om, at den Lov, der udløber, maa afløses af en ny Lov og afløses af en Lov, som gør det muligt at løse den Opgave, der er stillet gennem Loven.

Derfor betragter jeg ogsaa det Forslag, der ligger her, som en overordentlig heldig Ændring i den gamle Lov. Jeg mener, at de Paragraffer, der er foreslaaet, i alle Henseender er et Fremskridt, en Forbedring af det, der hidtil var gældende.

Dette gælder for det første for Raadets Sammensætning, eller rettere sagt, for Omdannelsen fra et Udvalg til et Raad, et Raad, der er sammensat paa en saadan Maade, at der er Mulighed for at samle en omfattende Sagkundskab. Der kan maaske her gøres opmærksom paa, at dette indeholder en vis Risiko for, at ensidige Interesser kan fremmes, men, jeg vil alligevel for mit Vedkommende tro, at det kun bliver en tænkt Risiko. Der er i Bestemmelserne om Raadets Sammensætning saadanne Forbehold, at der efter min Mening ikke kan være nogen virkelig Risiko for, at Raadet ikke skulde være en fuldkommen upartisk Institution til Varetagelse af de Opgaver, der foreligger her.

Som et betydeligt Fremskridt vil jeg anse det for at være, at der stilles et Administrationsapparat til Raadighed for Raadet,